

Lægmandsrapport 2021

Introduktion og formål:

Vi ved, at sygdomsmodificerende behandling igangsat tidligt i sygdomsforløbet er associeret med en bedre fysisk og psykisk formåen hos patienten målt på parametre i klinikken: færre attacker, bedre funktionsscorer, etc. Der er derimod sparsom evidens for, hvordan tidlig behandling påvirker patienten på socioøkonomiske indikatorer som f.eks. uddannelsesniveau, lønindkomst og hyppigheden af førtidspension. Disse parametre er vigtige grundsten i et almindeligt liv, da de danner rammen for, hvad der er muligt i forhold til bosættelse, familiedannelse og fremtidsplaner. Vores hypotese er, at tidlig behandling er i stand til at forlænge patientens tid på arbejdsmarkedet og skubbe tiden til en eventuel førtidspension.

Metode:

Ved hjælp af Det Danske Scleroseregister identificerede vi en kohorte af patienter med attackvis sclerose, hvis sygdom debuterede efter 1996, året hvor den første sygdomsmodificerende behandling blev tilgængelig i Danmark. Vi valgte at inkludere patienter i aldersgruppen 18-65, de arbejdsdygtige år, samt en Expanded Disability Status Scale (EDSS) på 4 eller derunder, hvor sandsynligheden for bevaret arbejdsfunktionsevne er større. Herefter inddelte vi patienterne i tre grupper: Behandling indenfor ét år af debut (tidlig), behandling fra mellem 1 til 4 år efter debut (mellem) og behandling efter 4 år af debut (sen). Vi beregnede risikoen for at få tildelt førtidspension i de tre forskellige grupper ved hjælp af overlevelsesanalyse.

Resultater:

Kohorten bestod af 5.174 patienter. Der var 1939 i den tidlige gruppe, 2194 i den mellemste gruppe og 1041 i den sene gruppe. Fordelingen af alder og køn var ens i de tre grupper, men gennemsnits-EDSS varierede en smule: Tidlig 1,5, Mellem 1,7 og Sen 1,9. Raten for tildeling af førtidspension steg med stigende tid fra sygdomsdebut til behandling. Sammenlignet med den tidlige gruppe var risikoen for tildeling af førtidspension 40% større i den mellemste gruppe og 80% i den sene gruppe. Desuden så vi en stigende sandsynlighed for førtidspension hos patienter med kroniske komorbiditeter, dårlig tilknytning til arbejdsmarkedet, ingen samlever og stigende EDSS.

Perspektiver:

Studiet underbygger vores indledende hypotese om, at igangsættelse af tidlig behandling kan nedsætte risikoen for førtidspension. Det understreger vigtigheden af tidlig sygdomsopsporing samt tidlig behandling.

Fremadrettet:

Studiet er første artikel i en Ph.d.-afhandling som undersøger sammenhængen mellem multipel sclerose og socioøkonomi. Næste studie i støbeskeen er en vurdering af omfanget af populationen med 'benign MS' (patienter med en verificeret sclerose-diagnose men et fredeligt sygdomsforløb) og socioøkonomiske parametre.